



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Svmmma Totivs Theologiae S. Thomae Aqvinatis, Doctoris Angelici Ordinis Prædicatorum

Secvndæ Secvndæ Partis Volumen Tertium

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Romae, 1619

Vtru[m] insensibilitas sit peccatum? 1

urn:nbn:de:hbz:466:1-38803

Ad tertium dicendum, quod illa communitas qua aliquid pertinet ad multitudinem hominum, magis facit ad excellentiam bonitatis, quam illa quæ consideratur, secundum quod aliquid frequenter occurrit: in quarum prima excedit fortitudo, in secunda, temperantia. Vnde simpliciter fortitudo est potior, licet quo ad aliquid possit dici temperantia potior, non solum fortitudine, sed etiam iustitia.

QVÆST. CXLIII.

De vitijs qua aduersantur temperantia, in quatuor articulos diuisa.

Deinde considerandum est de vitijs oppositis temperantia.

- ¶ Et circa hoc quaeruntur quatuor.
- ¶ Primo, vtrum insensibilitas sit peccatum?
- ¶ Secundo, vtrum intemperantia sit vitium puerile?
- ¶ Tertio, de comparatione intemperantia ad timiditatem.
- ¶ Quarto, vtrum vitium intemperantia sit maxime opprobriosum?

ARTIC. I.

Vtrum insensibilitas sit vitium?

691

2. ethi. le.
8. co. 3. et
1. 3. le. 2. to
co. 2.

Ad primum sic proceditur. Videtur, quod insensibilitas non sit vitium. Dicuntur enim insensibiles qui deficiunt circa delectationes tactus. Sed in his penitus deficere, videtur esse laudabile & virtuosum. Dicitur enim Dan. 10. in diebus illis ego Daniel iugebam trium hebdomadarum tempus: panem desiderabilem non comedi, & caro & vinum non introierunt in os meum: sed neque unguento vnctus sum. Ergo insensibilitas non est peccatum.

¶ 2. Præterea, Bonum hominis est, secundum rationem esse, secundum * Dionys. cap. 4. de Diuin. nom. Sed abstinere ab omnibus delectabilibus tactus, maxime promouet hominem in honore rationis. Dicitur enim Dan. 1. quod pueris qui utebantur leguminibus, dedit Deus scientiam & disciplinam in omni libro & sapientia. Ergo insensibilitas quæ vniuersaliter repel-

c. 4. p. 4.
non multum
tum procul a se.

repellit huiusmodi delectationes, non est vitiosa.
¶ 3 Præterea, illud per quod maximè receditur à peccato, non videtur esse vitiosum. Sed hoc est potissimum remedium abstinendi à peccato, quòd aliquis fugiat delectationes: quod pertinet ad insensibilitatem. Dicit enim Philos. in 2. * Ethicor. quòd abiciens delectationem, minus peccabimus. Ergo insensibilitas non est aliquid vitiosum.

l. 2. c. ult.
10. 5.

l. 2. c. 7. et
l. 3. c. 11.
10. 5.

SED contra, Nihil opponitur virtuti nisi vitium. Sed insensibilitas virtuti temperantiæ opponitur, & patet per * Philos. in 2. & 3. Ethicor. Ergo insensibilitas est vitium.

RESPONDEO dicendum, quòd omne illud quod contrariatur ordini naturali, est vitiosum. Natura autem delectationem apposuit operationibus necessarijs ad vitam hominis: & ideo naturalis ordo requirit, ut homo in tantum huiusmodi delectationibus utatur, quantum necessarium est salutem humanam vel quantum ad conservationem individui, vel quantum ad conservationem speciei. Si quis ergo in tantum delectationem refugeret, quòd prætermitteret ea quæ sunt necessaria ad conservationem naturæ, peccaret, quasi ordini naturali repugnans. Et hoc pertinet ad vitium insensibilitatis. Sciendum tamen, quòd ab huiusmodi delectationibus consequentibus huiusmodi operationes, quandoque laudabile vel etiam necessarium est abstinere, propter aliquem finem: sicut propter sanitatem corporalem aliqui abstinere à quibusdam delectationibus ciborum, potuum, & venereorum. Et etiam propter alicuius officij executionem: sicut athletas & milites necesse est à multis delectationibus abstinere, ut officium proprium exequantur. Et similiter penitentes ad recuperandam animæ sanitatem abstinere à delectabilibus, quasi quadam dieta vitiorum. Et homines volentes contemplationi & rebus divinis vacare, oportet quod se magis à carnalibus desiderijs abstrahant. Nec aliquid prædictorum ad insensibilitatis vitium pertinet, quia sunt secundum rationem rectam.

Ad

Ad primum ergo dicendum, quod Daniel illa ab-
stinencia a delectabilibus utebatur, non quasi propter
se abhorrens delectationes, ut secundum se malas:
sed propter aliquem finem laudabilem, ut scilicet
idoneum se ad altitudinem contemplationis redde-
ret, abstinendo scilicet a corporalibus delectationi-
bus. Unde & statim ibi subditur de reuelatione
facta.

Ad secundum dicendum, quod quia ratione homo
viti non potest sine sensitiuis potentijs, quae indigent
organo corporali, ut in primo * habitum est; ne-
cessesse est quod homo sustentet corpus, ad hoc quod
ratione utatur. Sustentatio autem corporis fit per ope-
rationes delectabiles. Unde non potest esse bonum ra-
tionis in homine, si abstineat ab omnibus delectatio-
nibus. Secundum tamen quod homo in exequendo
actum rationis, plus vel minus indiget corporali vir-
tute: secundum hoc plus vel minus necesse habet de-
lectabilibus corporalibus vti. Et ideo homines qui
hoc officium assumpserunt, ut contemplationi vacent,
& bonum spirituale quasi quadam spiritali propa-
gatione in alios transmittant, a multis delectabilibus
laudabiliter abstinere: a quibus illi quibus ex officio
competit operibus corporalibus & generationi car-
nali vacare, laudabiliter non abstinere.

Ad tertium dicendum, quod delectatio fugienda
est ad vitandum peccatum, non totaliter, sed ut ultra
non queratur, quam necessitas requirat.

ARTIC. II.

Utrum intemperantia sit puerile peccatum?

Ad secundum sic proceditur. Videtur, quod intem-
perantia non sit puerile peccatum: quia super il-
lud Math. 18. Nisi conuersi fueritis, & efficiamini si-
cut paruuli, &c. dicit * Hieron. quod paruulus non
perseuerat in iracundia, laesus non meminit, videns
pulexram mulierem non delectatur. Quod contraria-
tur intemperantiae. Ergo intemperantia non est pue-
rile peccatum.

q. 85. a. 3

692
3. eth. lec.
ult. co. 3.
Matt. 18
super il-
lud, Quis
cumq; hu-
miliaue-
rit se si-
cut, &c.
80. 9a

¶ 2 Præ-